

УДК [336:005.336]+368

УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

к. і. н., Ткаченко І. В.

Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України», Україна, м. Суми.

Висвітлюються умови забезпечення фінансової стійкості страхової компанії, подається класифікація внутрішніх та зовнішніх факторів, їх аналіз як таких, що гальмують чи стимулюють розвиток страхової справи.

Ключові слова: фінансова стійкість, страховий ринок, страхові організації, фактори фінансової стійкості.

к. и. н. Ткаченко И.В. Условия обеспечения финансовой устойчивости страховой компании / Государственное высшее учебное заведение «Украинская академия банковского дела Национального банка Украины», Украина, г. Сумы

Освещаются условия обеспечения финансовой устойчивости страховой компании, подается классификация внутренних и внешних факторов, их анализ как тех, которые препятствуют или стимулируют развитие страхового дела.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, страховой рынок, страховые организации, факторы финансовой устойчивости.

c. h. s. Tkachenko I.V. Terms of providing the insurance company with financial stability / State Higher Educational Institution “Ukrainian Academy of Banking of The National Bank of Ukraine”, Ukraine, Sumy

Terms of providing the insurance company with financial stability are revealed, classification of internal and external factors, their analysis as such, which slow down or stimulate the development of insurance business, are given.

Keywords: financial stability, insurance market, insurance companies, factors of financial stability.

Будучи важливим сегментом фінансової системи країни, страхування

відіграє суттєву роль у процесі розвитку національної економіки. Воно виконує функцію відшкодування збитків, соціальну, інвестиційну та попереджувальну функції. В той же час виконання цих функцій залежить від фінансової стійкості страхових компаній, яка зумовлена багатьма внутрішніми і зовнішніми впливами. Саме тому на порядок денний для страхової організації постає питання вироблення стратегії своєї діяльності та визначення тактичних дій з урахуванням значної кількості факторів, що визначають фінансову стійкість. Особливого значення набуває дана проблема для страхового ринку України, який функціонує в умовах світової фінансової кризи та зазнає дії багатьох негативних чинників.

Серед дослідників не існує єдиної думки щодо класифікації факторів, які впливають на фінансову стійкість страхової компанії. Одні з них пропонують виокремити внутрішні фактори, які піддаються впливам та коригуванню з боку самої компанії, та зовнішні, що формуються під впливом зовнішніх обставин і повинні враховуватися в процесі діяльності. До внутрішніх факторів зараховуються: загальна стратегія компанії та корпоративна культура, рівень і пріоритети фінансового менеджменту, організаційна структура компанії, структура збалансованості страхового портфеля, тарифна політика, обсяг власного капіталу, обсяги клієнтської бази та її стійкість, склад та рівень страхових резервів, політика перестраховування, стан регіональної мережі, кваліфікація персоналу, а також строки роботи на ринку та ділова репутація [1, с. 33].

Враховуючи той факт, що страхова організація не може бути стійкою до всіх зазначених факторів, важливим є визначення пріоритетних напрямів діяльності шляхом правильного регулювання, прогнозування та управління. Науковці пропонують звертати увагу на основні складові забезпечення фінансової стійкості страхової компанії, такі як власний капітал, страхові резерви, перестраховування, інвестиційна діяльність, тарифна політика, і наголошують на важливості управління ними з метою забезпечення ефективної діяльності на страховому ринку [2, с. 209]. Зокрема, великого значення у діяльності страховика надається страховому тарифу, який вважається

основоположним чинником його фінансової стійкості. При цьому наголошується, що тарифоутворюючим фактором є франшиза, за допомогою підвищення якої вдається знизити величину тарифної ставки та в результаті залучити більшу кількість клієнтів [1, с. 33].

З метою підвищення ефективності діяльності, а отже і фінансової стійкості, страхова організація повинна враховувати інтереси протилежної сторони – страхувальника. Тому на постійну увагу заслуговують відповідність умов страхування реальним потребам страхувальника, конкурентоспроможність і прийнятну для страхувальника вартість страхового продукту, зручність придбання полісу чи укладання договору, якість юридичної підготовки договорів страхування з урахуванням інтересів клієнта, імідж та доброзичливість персоналу, комфортність приміщення для роботи з клієнтами та привабливе оформлення документів і рекламно-інформаційних матеріалів [2, с. 210-211].

Зовнішніми факторами впливу на фінансову стійкість страхової організації є порядок ліцензування та інвестування страхових резервів, підходи до визначення маржі платоспроможності, регулювання перестраховальних операцій, антимонопольне регулювання та податкове законодавство, регулювання страхових тарифів, ризики природних катаклізмів, соціально-політична ситуація в країні, інфляційні процеси, рівень конкуренції на страховому ринку і рівень страхової культури.

На увагу заслуговує думка вчених, які класифікують фактори на такі, що гальмують страхову справу, й ті, що стимулюють її розвиток, а отже і сприяють фінансовій стійкості страховика. Уповільнюють розвиток страхової діяльності в Україні відсутність чіткої цілеспрямованої державної політики щодо розвитку страхування, фінансово-економічна нестабільність, недосконалість страхового законодавства, низька страхова культура населення, слабкість податкових стимулів, відсутність надійності інвестування, недостатня розвиненість інформаційної мережі, підготовки кадрів, аудиторської служби та фінансово-кредитної системи в цілому. Негативними явищами є також висока концентрація страхових послуг у столичному регіоні, зростання кількості

тіньових операцій, випадків шахрайства та кримінальних протиправних дій.

Позитивною тенденцією у страховій справі дослідники вважають концентрацію капіталу в умовах глобалізації страхового простору. На їх думку в результаті цього процесу страхові компанії підвищують ефективність функціонування, розширюють сфери діяльності та закріплюють конкурентні позиції, скорочують витрати, покращують якість менеджменту, збільшують свою частку на ринку, підвищують ринкову вартість акцій та максимально використовують ефект від збільшення масштабів операцій [3, с. 116-117].

Фінансову стійкість страхової компанії вчені вважають об'єктом стратегічного аналізу і при його здійсненні пропонують враховувати специфіку страхового бізнесу. До особливостей вони зараховують віддаленість у часі виконання фінансових зобов'язань та невизначеність їх розмірів; зміну параметрів середовища на момент виконання страховиком своїх фінансових зобов'язань та порушення у зв'язку з цим його стійкості; необхідність виконання страховою організацією страхових зобов'язань та зобов'язань, які виникають у страховика в процесі здійснення ним інвестиційної і фінансової діяльності [4].

Враховуючи великий спектр факторів впливу на фінансову стійкість страхової компанії варто звернути увагу на рекомендації щодо організації системи контролю за її рівнем. Вирішенню даної проблеми сприятиме, на думку дослідників, побудова системи моніторингу найважливіших поточних результатів діяльності в умовах динамічного середовища та виявлення відхилень фактичних показників від передбачуваних. Виявлення причин відхилень і розробка відповідних пропозицій щодо коригування окремих напрямів діяльності дасть можливість нормалізувати ситуацію і підвищити ефективність діяльності страхової компанії [5].

В сучасних умовах функціонування страхового ринку України однією з актуальних проблем є забезпечення фінансової стійкості страхових компаній з урахуванням факторів, що впливають на її забезпечення. Саме фінансова стійкість дозволить ефективно здійснювати управління власними фінансовими ресурсами, забезпечить виконання зобов'язань у повному обсязі та дозволить

успішно реалізувати стратегічні цілі діяльності.

Література:

1. Ткаченко Н.В. Фінансова стійкість страхової компанії і франшиза: зв'язок понять / Н.В. Ткаченко, І.А. Мороз // Фінансовий простір. – 2012. – № 3. – С. 31-37.
2. Добош Н. Оцінка фінансової стійкості страховика / Н. Добош // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип.19. – С. 207-212.
3. Лебединська Л.Д. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в глобальному середовищі / Л.Д. Лебединська, Л.М. Ремньова // Чернігівський науковий часопис. Серія 1. Економіка і управління. – 2011. – № 1. – С. 113-120.
4. Бурчевський В.З. Фінансова стійкість як об'єкт стратегічного аналізу страхової організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/foa/2011_18/18_b_02.pdf
5. Соболев Р.Г. Методологія управління фінансовою стійкістю страховика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2010-2/doc/3/07.pdf](http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2010-2/doc/3/07.pdf)

References:

1. Tkachenko N.V. Finansova stiikist strakhovoi kompanii i franshyza: zviazok poniat / N.V. Tkachenko, I.A. Moroz // Finansovyi prostir. – 2012. – № 3. – S. 31-37.
2. Dobosh N. Otsinka finansovoi stiikosti strakhovyka / N. Dobosh // Formuvannia rynkovoї ekonomiky v Ukraini. – 2009. – Vyp. 19. – S. 207-212.
3. Lebedynska L.D. Zabezpechennia finansovoi stiikosti strakhovykh kompanii v globalnomu seredovyshchi / L.D. Lebedynska, L.M. Remnova // Chernigivskiyi naukovyi chasopys. Seriiia 1. Ekonomika i upravlinnia. – 2011. – № 1. – S. 113-120.
4. Burchevskiyi V.Z. Finansova stiikist yak obiekt strategichnogo analizu strakhovoi organizatsii. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/foa/2011_18/18_b_02.pdf
5. Sobol R.G. Metodologiiia upravlinnia finansovoiu stiikistiu strakhovyka [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: [http:// www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2010-2/doc/3/07.pdf](http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2010-2/doc/3/07.pdf)

Ткаченко, І.В. Умови забезпечення фінансової стійкості страхової компанії / І.В. Ткаченко // Сучасний соціокультурний простір 2013: матеріали десятої Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (18-20 вересня 2013 року). – Ч. 1: Економіка – К. : ТК Меганом, 2013. – С. 42-45.